

ผลการดำเนินงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพ Service Plan
สาขาการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รอบ 12 เดือน) ปี 2562 เขตสุขภาพที่ 8
Focal point: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร

1. สถานการณ์/สภาพปัญหา/Mapping

เขตสุขภาพที่ 8 มีต้นทุนด้านการแพทย์แผนไทย ดังนี้

1. มีโรงพยาบาลที่เป็นโรงพยาบาลการแพทย์แผนไทยในสังกัดของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลนครพนม โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร และโรงพยาบาลห้วยเกิ้ง จังหวัดอุดรธานี

2. มีโรงงานผลิตยาสมุนไพรที่ได้มาตรฐาน GMP จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร จังหวัดสกลนคร โรงพยาบาลเรณูนคร จังหวัดนครพนม และโรงพยาบาลห้วยเกิ้ง จังหวัดอุดรธานี

3. มีจังหวัดที่เป็นเมืองสมุนไพร ได้แก่ จังหวัดสกลนคร และจังหวัดอุดรธานี

4. มีพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติ ด้านการแพทย์แผนไทยฯ ระดับเพชร 3 แห่ง ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร และ รพ.สต. โพนทองวัฒนา อำเภอกอกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร และมีพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติ ด้านการแพทย์แผนไทยฯ ระดับประเทศ 4 จังหวัด 5 แห่ง ได้แก่ 1)โรงพยาบาลศูนย์อุดรธานี 2)โรงพยาบาลพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร 3)สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเลย 4)สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม และ 5)โรงพยาบาลนครพนม

5. ข้อมูลบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทย

ข้อมูลบุคลากร เขตสุขภาพที่ 8	แพทย์แผนไทย (มีใบประกอบ โรคศิลปะ)	จพ.สธ.แพทย์แผนไทยและ ป.ตริ แพทย์แผนไทย (ไม่มีใบประกอบ)	ผู้สังกรรักษาด้าน การแพทย์แผนไทย	ผู้ช่วย แพทย์แผนไทย
หนองบัวลำภู	35	11	133	146
อุดรธานี	90	8	258	197
เลย	51	7	327	189
หนองคาย	35	3	199	110
สกลนคร	202	16	219	218
นครพนม	46	10	179	136
บึงกาฬ	22	1	79	29
รวมทั้งเขต 8	481	56	1,474	1,079

6. เขตสุขภาพที่ 8 มีการเปิด OPD แพทย์แผนไทยคู่ขนานกับแพทย์แผนปัจจุบันครบทุกโรงพยาบาล
7. กรอบบัญชียาสมุนไพรตามบัญชียาหลักแห่งชาติในหน่วยบริการ ในโรงพยาบาลอย่างน้อย 30 รายการ ใน รพ.สต. อย่างน้อย 10 รายการ และมีการใช้ยาสมุนไพรทดแทน อย่างน้อย 5 รายการ

2.ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ย้อนหลัง 3 ปี

ตัวชี้วัด ร้อยละของผู้ป่วยนอกได้รับบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกที่ได้มาตรฐาน

จังหวัด	ผลงาน 2560 (เป้าหมาย ร้อยละ 18.5)			ผลงาน 2561 (เป้าหมาย ร้อยละ 20)			ผลงาน 256๒ (ปรับตัวชี้วัด ไม่นับรหัส U77 เป้าหมาย ร้อยละ 18.5)		
	ตัวตั้ง	ตัวหาร	ร้อยละ	ตัวหาร	ตัวตั้ง	ร้อยละ	ตัวตั้ง	ตัวหาร	ร้อยละ
บึงกาฬ	1,025,868	253,100	24.67	1,031,039	277,133	26.88	1,012,282	199,631	19.72
หนองบัวลำภู	1,414,250	361,053	25.53	1,379,237	359,030	26.03	1,332,721	335,864	25.20
อุดรธานี	4,131,807	1,036,101	25.08	4,121,339	1,154,839	28.02	4,040,600	1,086,690	26.89
เลย	2,130,352	555,942	26.1๐	2,174,349	666,639	30.66	1,966,515	338,681	17.22
หนองคาย	1,535,253	436,624	28.44	1,500,887	456,690	30.43	1,467,933	382,520	26.06
สกลนคร	3,429,387	1,301,217	37.94	3,452,205	1,307,813	37.88	3,272,964	1,025,479	31.33
นครพนม	2,012,997	581,697	28.9๐	2,011,458	712,360	35.42	1,945,683	561,481	28.86
รวมเขต 8	15,679,914	4,525,734	28.86	15,670,514	4,934,504	31.49	15,038,698	3,930,346	26.13

ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของเขตสุขภาพที่ 8 มากเป็นอันดับ 1 ของประเทศ ทั้ง 3 ปี

3. Best Practice

3.1 การพัฒนยาตำรับเจลพอกท้องลดภาวะท้องมานในผู้ป่วยมะเร็งตับระยะสุดท้าย งานมหกรรมสมุนไพรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. นวัตกรรม

4.1 รางวัลชนะเลิศนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์การพัฒนยาตำรับเจลพอกท้องลดภาวะท้องมานในผู้ป่วยมะเร็งตับระยะสุดท้าย งานมหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดสุรินทร์

4.2 ชนะเลิศลำดับที่ 2 การศึกษาฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและยับยั้งการทำงานของเอนไซม์แอลฟาเกลูซิเดสของสารสกัดใบตี่ปลาทั้ง งานวิชาการเวชกรรมไทยระดับชาติ

5. รางวัลสาขาการแพทย์แผนไทยฯ ที่ได้รับจากเวทีต่างๆ ทั้งระดับเขต/ภาค/ประเทศ

5.1 รางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติด้านการแพทย์แผนไทยฯ ระดับเพชร ประเภทสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร วันที่รับรางวัล 6 มีนาคม 2562

5.2 รางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติด้านการแพทย์แผนไทยฯ ชนะเลิศ ประเภทสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ได้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครพนม วันที่รับรางวัล 6 มีนาคม 2562

5.3 รางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติด้านการแพทย์แผนไทยฯ ชนะเลิศ ประเภทโรงพยาบาลศูนย์/ทั่วไป ได้แก่ โรงพยาบาลนครพนม วันที่รับรางวัล 6 มีนาคม 2562

5.4 รางวัลพื้นที่ต้นแบบดีเด่นแห่งชาติด้านการแพทย์แผนไทยฯ รองชนะเลิศอันดับ 2 ประเภทโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ได้แก่ รพ.สต.ธาตุทอง อำเภอสว่างแดนดิน จ.สกลนคร วันที่รับรางวัล วันที่รับรางวัล 6 มีนาคม 2562

6. ปัญหา/อุปสรรค/ข้อเสนอแนะ ตาม 6 building blocks plus

ด้าน	ปัญหา	อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
Service Delivery	การเปิดบริการนัด อบ ประคบ ยังไม่ครอบคลุมทุก หน่วยบริการ	ยังไม่มีบุคลากรนัดใน รพ.สต. บางแห่ง และสถานที่ไม่พร้อม	สปสข.ควรสนับสนุนงบประมาณ ในการจ้างผู้ช่วยแพทย์แผนไทย
Health Work Force	ขาดบุคลากรตำแหน่งแพทย์ แผนไทย	ขาดสภาพคล่องทางการเงินจึงไม่ จ้างแพทย์แผนไทย	ควรทำความเข้าใจกับผู้บริหาร เนื่องจาก มีงบสนับสนุนจาก สปสข. และสร้างรายได้
Information & Technology	การบันทึกผลงานการบริการ ในระบบ 43 แฟ้ม	ผู้ปฏิบัติงานบันทึกข้อมูลไม่ถูกวิธี หรือ ข้อมูลไม่ครบ	จัดการอบรมและจัดระบบที่เลี้ยง
Drug & Equipment	บางสถานบริการใช้ยาสมุนไพร ไม่ครบตามเกณฑ์	ยาสมุนไพรมีราคาแพงทำให้มีผล ต่อการตัดสินใจใช้ยาสมุนไพร ของ ผู้บริหารบางสถานบริการ เพื่อลด ลดปัญหาภาวะการเงินติดวิกฤติ 7	ชี้แจงว่าการจ่ายยาสมุนไพรมี งบประมาณสนับสนุนจาก สปสข. และผลักดันให้มีการซื้อขาย วัตถุดิบสมุนไพรผลิตยา เพื่อให้ เกิดการหมุนเวียนเงินในพื้นที่
Financial	ขาดความต่อเนื่องของการ สนับสนุนงบประมาณในการ พัฒนางานแพทย์แผนไทย	ขาดสภาพคล่องทางการเงินและ ผู้บริหารไม่สนับสนุน	กระทรวงสาธารณสุขและ สปสข. สนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม
Governance & Management	บุคลากรกลุ่มงานการแพทย์ แผนไทยฯ ใน สสจ. ไม่ เพียงพอ	มีกรอบโครงสร้างกลุ่มงานแต่ไม่มี ตำแหน่งข้าราชการบรรจุใหม่ และ ไม่มีบุคลากรย้ายเข้ามา	เพิ่มการบรรจุข้าราชการตำแหน่ง แพทย์แผนไทย
Participation	บางหน่วยงานไม่เห็น ความสำคัญในการมีส่วนร่วม ในการพัฒนางานแพทย์แผน ไทย	ขาดการบูรณาการงาน ตั้งแต่ ระดับกระทรวงฯหรือกรม ทำให้ การติดต่อประสานงาน เชื่อมโยง ของภาระงานของแต่ละหน่วยงาน ระดับจังหวัดทำได้ลำบาก	จัดทำคำสั่งจังหวัด โดยผู้ว่า ราชการจังหวัดเป็นประธานและ จัดประชุมสม่ำเสมอ

